

25. 1. 2018

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Návrh na přiznání hlasovacích práv popřenému věřiteli

Jedním ze základních práv věřitelů přihlášených do insolvenčního řízení je hlasování na schůzi věřitelů.[1] Věřitelé mohou hlasovat například o odvolání a ustanovení insolvenčního správce (§ 29 odst. 1 IZ), o ustanovení věřitelského výboru (§ 56 odst. 1 IZ), za určitých podmínek o způsobu řešení úpadku (§ 150 IZ) a o přijetí reorganizačního plánu (§ 344 odst. 1 IZ).

GLATZOVA & Co.

Věřitelé, jejichž pohledávka byla popřena insolvenčním správcem,[2] však hlasovací právo vykonávat v rozsahu tohoto popření nemůžou (§ 51 odst. 1 IZ).

Schůze věřitelů se může prostou většinou přítomných věřitelů (§ 49 odst. 1 IZ) usnést, že popřeným věřitelům se v rozsahu popření přiznává právo na schůzi věřitelů hlasovat. Pokud tak schůze věřitelů neučiní, rozhodne o hlasovacím právu popřených věřitelů na jejich návrh insolvenční soud (§ 51 odst. 1 IZ).

Některé povinnosti soudu při rozhodování o hlasovacích právech

Z hlediska podmínek rozhodování stanovuje insolvenční zákon explicitně dvě základní povinnosti.

Poprvé, hlasovací právo každého věřitele, jenž podal návrh na přiznání hlasovacího práva, zkoumá soud jednotlivě (§ 52 odst. 1 IZ). Znamená to, že soud musí přihlížet ke konkrétním skutečnostem každé pohledávky takového věřitele a individuálním důvodům v prospěch či neprospěch přiznání hlasovacích práv. Soud tedy nemůže hromadně rozhodnout o celé skupině určitých pohledávek (např. o všech pohledávkách popřených z určitého důvodu).[3]

Podruhé, rozhodnutím o (ne)přiznání hlasovacího práva není soud na další schůzi věřitelů vázán (§ 52 odst. 2 IZ). Věřiteli, kterému na minulé schůzi věřitelů hlasovací právo nepřiznal, tak příště hlasovací právo přiznat může a naopak. Na druhé straně, i insolvenční soud je vázán zákazem libovůle, a tak za předpokladu, že nevyjdou najevo nové skutečnosti, neměl by dvě totožné situace posuzovat rozdílně (srov. také § 13 OZ[4]).

Třetí základní povinností, která však již nevyplývá z insolvenčního zákona, ale z obecných předpisů upravujících civilní řízení (§ 169 OSŘ[5]), potažmo ze základního práva na spravedlivý proces (čl. 36 odst. 1 LZPS[6]), je povinnost soudu své rozhodnutí o hlasovacích právech odůvodnit tak, aby „*řádně objasnil z jakých konkrétních důvodů k závěru o (ne)přiznání hlasovacího práva dospěl.*“[7]

Nakonec, ačkoliv to nepatří mezi povinnosti soudu při rozhodování, je vhodné zmínit, že návrh na přiznání hlasovacích práv musí být soudu až na výjimky doručen nejpozději 7 dnů před schůzi věřitelů, na níž se bude věřitel o přiznání hlasovacích práv ucházet.

Důvody přiznání hlasovacích práv

Zákon důvody, pro které má být věřitelům přiznáno hlasovací právo v rozsahu popření jejich pohledávek, nevymezuje. Je však zřejmé, že důvodem pro nevyhovění návrhu na přiznání hlasovacích práv nemůže být to, že pohledávka byla insolvenčním správcem popřena. Pokud by totiž popřena nebyla, tak se o hlasovacím právu věřitele ani nerozhoduje, neboť by mu v zásadě bez dalšího náleželo.

Ohledně důvodů přiznání hlasovacího práva lze v judikatuře i odborné literatuře najít relativně málo zmínek. Dle našeho názoru lze z dostupných zdrojů vyčíst dvě základní kritéria pro přiznání hlasovacích práv popřenému věřiteli.

Poprvé, pravděpodobnost vzniku a existence pohledávky se musí jevit větší než pravděpodobnost důvodnosti popření této pohledávky ze strany insolvenčního správce.

V tomto ohledu se jeví jako klíčové usnesení Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 529/13, dle kterého za „významné kritérium, které [má] insolvenční soud... zohlednit, nutno považovat i to, zda (do jaké míry) se... pohledávka jeví jako pravděpodobná, a to s ohledem na způsob, jakým byla doložena, resp. z jakých důvodů byla popřena.“ Zde lze dle našeho názoru rozeznat tři hlavní typy situací.

Nejjednodušší bude situace, kdy bude možné posoudit pravděpodobnost existence pohledávky versus důvodnosti jejího popření jen na základě právního posouzení tvrzení insolvenčního správce, resp. věřitele. Typickým příkladem, který se (bohužel) vyskytuje i v praxi, je popření pohledávky přihlášeného věřitele z důvodu neplatnosti postupní smlouvy uzavřené mezi ním a původním věřitelem této pohledávky pro neurčitost. Takovou námitku lze totiž jen na základě právního posouzení odmítnout jako nedůvodnou.[8]

Trochu složitější, ale pořád ještě relativně rychle zvládnutelnou situaci představuje případ, kdy o pravděpodobnosti existence pohledávky, resp. důvodnosti její popření si lze učinit předběžný úsudek z několika málo listinných důkazů, které již byly doloženy (např. v přihlášce pohledávky). V této souvislosti se nabízí následující příklad: insolvenční správce popře pohledávku na zaplacení úroků ze smlouvy o úvěru nejen co do pravosti, ale také co do výše s odůvodněním, že tato výše nebyla věřitelem doložena. Pokud věřitel v přihlášce, resp. jejím doplnění uvedl a přiložil (i) úvěrovou smlouvu obsahující přesný způsob výpočtu úroku a (ii) výpis z bankovního účtu prokazující poskytnutí úvěru, přičemž insolvenčním správcem ani jinou osobou nebylo doloženo (případně ani tvrzeno) splacení úvěru, není obtížné po nahlédnutí do těchto dvou dokumentů zjistit, že uvedená námitka insolvenčního správce pravděpodobně nebude důvodná. Dalším příkladem, který se v praxi také stává, může být situace, kdy insolvenční správce popře pohledávku z důvodu neurčitosti oznámení o jejím postoupení z původního věřitele dlužníka na přihlášeného věřitele. Úsudek o důvodnosti této námitky si může soud učinit z rychlého prozkoumání předmětného oznámení.

Nejtěžší budou případy s relativně složitou důkazní situací, kdy k dostatečně přesvědčivému závěru o existenci pohledávky nepostačí jen právní posouzení spolu se shlednutím několika málo listin. Ani v takovém případě však soud nemůže rezignovat na individuální posouzení každé takové pohledávky, přičemž se dle našeho názoru nabízí dvě pomocná pravidla.

Pokud existují jiná soudní rozhodnutí, kde již bylo o popřené pohledávce rozhodováno, soud si může vzít tato zjištění soudů za své, i když není těmito rozhodnutími vázán. Může se totiž například stát, že do insolvenčního řízení je přihlášená jen část pohledávky, přičemž druhá část je vymáhána po solidárním dlužníku v nalézacím řízení, kde již bylo (pravomocně) rozhodnuto.

Druhou pomůckou jsou praktické zkušenosti s typovými právními charaktery pohledávek. Pokud například insolvenční správce bude popírat pohledávku přihlášeného věřitele z důvodu jejího zániku započtením pohledávkou, o níž věřitel tvrdí, že neexistuje, soud může provést úvahu, zda je tato započítávaná pohledávka v praxi běžnou, nebo naopak, zda je z hlediska poznatků z praxe víc pravděpodobné, že se jedná o pohledávku smyšlenou, jejíž pomocí chce dlužník uměle snížit stav svých závazků. Z hlediska typového právního charakteru pohledávek se pak jinak jeví pravděpodobnost existence pohledávky na zaplacení ceny dodaného zboží doložené příslušnými smlouvami, fakturami, objednávkami a pohledávkami z předšmluvní odpovědnosti za škodu způsobenou mateřskou společností věřitele, za níž má odpovídat věřitel.

Soud sice nesmí rezignovat na zásadu volného hodnocení důkazů, avšak v případě, kdy přes komplikovanou důkazní situaci má povinnost relativně rychle rozhodnout, lze dle našeho názoru v odůvodněných případech výše uvedenou pomůcku využít.

Podruhé, pohledávky velkých věřitelů by měly být prozkoumány obzvlášť pečlivě

V odborné literatuře se objevil názor, že rozhodnutí soudu by nemělo velkého věřitele zcela vyloučit z rozhodování, je-li z jeho přihlášky zřejmé, že se pravděpodobně jedná o existující a platnou pohledávku.[9] S tím lze souhlasit, je však třeba dodat, že jedná-li se pravděpodobně o existující a platnou pohledávku, z rozhodování by neměl být vyloučen ani malý věřitel.

Máme za to, že výše pohledávky věřitele, který se uchází o přiznání hlasovacího práva, by mohla být relevantní tehdy, kdy přiznání či nepřiznání hlasovacího práva malému věřiteli na výsledku hlasování na schůzi věřitelů s velkou pravděpodobností nic nezmění. V této situaci by z hlediska zásady hospodárnosti řízení nebylo účelné věnovat mnoho času posuzování pohledávek malých věřitelů a důvodu jejich popření.[10]

Z toho vyplývá, že výhodou velkých pohledávek (a věřitelů) je to, že jejich přezkumu by mělo být věnováno více prostoru a rozhodnutí o nich by mělo být i pečlivěji odůvodněno.

Mgr. Bc. Juraj Juhás

[Glatzová & Co., s.r.o.](#)

Betlémský palác
Husova 5
110 00 Praha 1

Tel.: +420 224 401 440

Fax: +420 224 248 701

e-mail: office@glatzova.com

[1] Pro úplnost je třeba uvést, že hlasovací právo nemají všichni věřitelé (viz § 51 odst. 4 zákona č. [182/2006](#) Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), v účinném znění („IZ“)), jinak ale platí, že na každou 1 Kč pohledávky připadá jeden hlas (§ 49 odst. 1 IZ).

[2] Popření pohledávek dlužníkem nebo jiným přihlášeným věřitelem již tento účinek nemá (§ 51 odst. 2 IZ).

[3] Soud by tak neměl en bloc rozhodnout, že např. pohledávkám popřeny z důvodu jejich promlčení, se hlasovací právo nepřiznává, ale měl by u každé údajně promlčené pohledávky tento důvod prozkoumat individuálně.

[4] Zákon č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník, v účinném znění.

[5] Zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, v účinném znění.

[6] Usnesení předsednictva ČNR č. [2/1993](#) Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součástí ústavního pořádku České republiky, v účinném znění.

[7] Viz usnesení Ústavního soudu sp. zn. III. ÚS 1606/13.

[8] Insolvenční správce (viz rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 30 ICm 1880/2013-147; rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem č. j. 46 ICm 2886/2013-55) a ani dlužník (viz rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 31 Cdo 1328/2007 a sp. zn. 29 Cdo 1277/2007) totiž nemůžou namítat neplatnost smlouvy o postoupení pohledávky, bylo-li postoupení řádně oznámeno. Takovou námitku má k dispozici pouze postupník nebo postupitel.

[9] Viz KOTOUČOVÁ, J. Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon). 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2010, s. 115. Na tuto publikaci odkazuje v tomto článku již zmiňované usnesení Ústavního soudu sp.zn. II. ÚS 529/13.

[10] To neplatí, pokud se několik malých věřitelů společně vystupujících v insolvenčním řízení, celkovým součtem výše svých pohledávek vyrovná velkým věřitelům a společným postupem tak budou schopni ovlivnit výsledek hlasování na schůzi věřitelů. Vzhledem k tomu, že návrh na přiznání hlasovacího práva musí být doručen na soud v zásadě 7 dnů před schůzi věřitelů, soud bude mít možnost tuto skutečnost zvážit.

© EPRAVO.CZ - Sbírká zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Jak fungují plánovací smlouvy v reálných situacích \(2. díl\)](#)
- [Nejvyšší soud a forma smlouvy o smlouvě budoucí: krok zpět v ochraně právní jistoty?](#)
- [„Za každou kauzou je živý příběh“](#)
- [Přehnaná, nebo důvodná prevence? Zajištění a utvrzení závazků v praxi](#)
- [Spoluvlastnictví a správa společné věci](#)
- [Doručování soudních písemností ze zahraničí do ČR](#)
- [Návrh nového zákona o digitální ekonomice](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 30.: Jednání za s.r.o. – zápis jednatelského oprávnění do obchodního rejstříku](#)
- [Předběžné opatření a další instituty k ochraně věřitelů při přeměnách](#)
- [Promlčení zápůjčky bez určení splatnosti v judikatuře Nejvyššího soudu](#)
- [Rozvod s mezinárodním prvkem a související otázky péče o děti a výživného](#)